

การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537

นางสาว ชันญี กาญจนอุไรโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการหนังสือพิมพ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-152-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16588204

**A STUDY OF WOMEN'S IMAGE
IN DAILY NEWSPAPERS DURING 1985-1994**

Miss Chanunshee Kanjanauroj

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-152-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน

* ในช่วงปี 2528-2537

โดย

นางสาวชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์

ภาควิชา

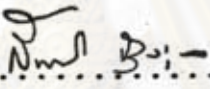
การหนังสือพิมพ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

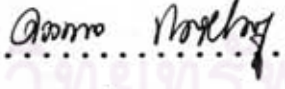
รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช

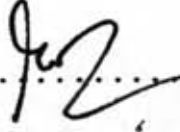
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ดวงกมล ชชาติประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชัญญะ กาญจนอุไรโรจน์ : การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537 (A STUDY OF WOMEN'S IMAGE IN DAILY NEWSPAPERS DURING 1985-1994) อ.ที่ปรึกษา : รศ.อวยพร หานิช, 178 หน้า, ISBN 974-631-152-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ.2528-2537 ว่ามีการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในประเด็น รูปแบบ ทิศทาง บทบาท ปริมาณ ฐานะ และระดับของสตรีในลักษณะใดมากที่สุด รวมทั้งการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีระหว่างหน้าหนึ่ง หน้าสอง และหน้าอื่นๆ โดยเลือกศึกษาหนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับคือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ มติชน บ้านเมือง และแนวหน้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือตารางลงรหัส (Coding Sheet) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในประเด็น เรื่องของสตรีกับความงามมากที่สุด ด้วยรูปแบบของภาพ มีทิศทางเป็นกลาง บทบาทที่ปรากฏเด่นชัดคือ หญิงยุคใหม่ ในปริมาณสาธาณะ สตรีที่ได้รับการนำเสนอมากที่สุดคือสตรีระดับผู้นำ มีฐานะ เป็นผู้กระทำ เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในหน้าต่างๆ ของหนังสือพิมพ์พบว่า

1. หน้าหนึ่ง นำเสนอประเด็นสตรีกับชื่อเสียงความรุนแรงมากที่สุด ด้วยรูปแบบของข่าว มีทิศทางเป็นกลาง สตรีที่ปรากฏมีบทบาทเป็นวัตถุทางเพศ มีฐานะเป็นผู้ถูกกระทำ โดยส่วนใหญ่เป็นสตรีระดับธรรมดา
2. หน้าสอง นำเสนอประเด็นสตรีกับสังคมมากที่สุด ด้วยรูปแบบของภาพ มีทิศทางเป็นกลาง ในบทบาทของหญิงยุคใหม่ ซึ่งเป็นผู้กระทำ ในปริมาณสาธาณะ สตรีในระดับผู้นำได้รับการนำเสนอ มากที่สุดในหน้าสอง
3. หน้าอื่นๆ นำเสนอประเด็นสตรีกับกีฬามากที่สุด ด้วยรูปแบบของภาพ มีทิศทางเป็นกลาง ในบทบาทของหญิงยุคใหม่ ซึ่งมีฐานะเป็นผู้กระทำ ในปริมาณสาธาณะ สตรีในระดับผู้นำได้รับการ นำเสนอมากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ภาพลักษณ์สตรีมีความสัมพันธ์กับหน้าต่างๆ ตามที่นำเสนอ ในหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ระดับนัยสำคัญต่ำกว่า 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การหนังสือพิมพ์
สาขาวิชา ..... การหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C650026 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: WOMEN'S IMAGE / NEWSPAPER

CHANUNSHEE KANJANAURAIROJ : A STUDY WOMEN'S IMAGE IN DAILY

NEWSPAPERS DURING 1985-1994. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.UAYPORN

PANICHI, 178 pp. ISBN 974-631-152-2

The purpose of this study is to analyze the women's images presented in Thai daily newspapers during 1985-1994 in terms of formats, directions, roles, perimeters, status and classes. The comparism of women's images presented on the front page as well as other pages were conducted. Data were collected from six Thai daily newspapers which were Thai Rath, Daily News, Siam Rath, Matthichon, Bann Muang and Naew Nah. Coding sheet were employed in collecting data. Then, percentages and correlation (Pearson Product Moment) were calculated by the use of SPSS/PC computer program.

The study revealed that Thai daily newspapers mostly presented women's images in term of beauty. The presentation was done by the use of pictures. An image of modern women in public was mostly presented. In addition, leading women taking action were presented the most.

The results of comparisons of women's images revealed that :

1. On the front pages of daily newspapers. women were mostly presented as a victim of violence. The news were presented through neutral point of view. in addition, women had a role of wex'object. Most of women presented on front pages were ordinary people.

2. On the women's pages, modern women and their public lives were mostly presented through neutral plint of view. The women had a role of the ones who take action. Most of women presented on these pages were leading women.

3. On other pages, the role of women in sports was mostly presented through neutral point of view. Again, these women had a role of the ones who take action in public. Most of women presented on these pages were leading women.

In conclusion, a hypothesis on relationship between women's images and various pages of daily newspapers was confirm. The correlation coefficient was statistically signifcant at the level of < 0.05.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การหนังสือพิมพ์

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*

สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

หากปริญญาบัตรฉบับนี้คือรางวัลแห่งความเพียรพยายามตลอดระยะเวลาของการศึกษาที่ผ่านมา ผู้วิจัยขอมอบรางวัลนี้แด่คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาดิประเสวีรัฐ ประธานในการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ กรรมการ ซึ่งกรุณาให้ข้อชี้แนะที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หนทางสู่ความสำเร็จย่อมไม่ราบรื่นเสมอไป ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จอีกท่านหนึ่งคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา สุนทรชัย ซึ่งกรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ , หอสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่เอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลจนเสร็จสิ้นการวิจัย คุณนิวัฒน์ กังคานนท์ ซึ่งให้ความช่วยเหลือและคอยเติมกำลังใจให้เต็มเปี่ยมตลอดเวลา ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคจนมาถึงวันนี้

ด้วยการมองเห็นคุณค่าและความสำคัญในการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพจึงได้สนับสนุนทุนการศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งทำให้ลูกมีวันนี้

ชัญญี กาญจนอุไรโรจน์

มกราคม 2538

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่ 1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์.....	11
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	16
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยเรื่องสตรีศึกษา.....	17
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยเรื่องจิตสำนักด้านเพศ.....	22
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยเรื่องจิตสำนักด้านวิชาชีพสื่อมวลชน.....	27
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหา.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในสื่อมวลชน.....	37
สมมติฐานการวิจัย.....	47

3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	48
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	ระยะเวลาที่ทำการศึกษา.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	54
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
4	ผลการศึกษา :	
	ภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	59
5	ผลการศึกษา :	
	เปรียบเทียบภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	84
6	ผลการศึกษา :	
	ภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน(เฉพาะวันสตรีสากล).....	102
7	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
	สรุปผลการศึกษา.....	117
	อภิปรายผล.....	122
	ข้อเสนอแนะ.....	137
	รายการอ้างอิง.....	139
	ภาคผนวก ก ตารางการนำเสนอภาพลักษณ์สตรี(แยกตามหน้า).....	144
	ภาคผนวก ข. ตัวอย่างข่าวสตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	159
	ประวัติผู้เขียน.....	178

สารบัญตาราง

	หน้า
แสดงยอดจำหน่ายของผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน.....	49
ตารางแสดงปริมาณการนำเสนอประเด็น เรื่องสตรี.....	63
ตารางแสดงรูปแบบที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	66
ตารางแสดงทิศทางการนำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	69
ตารางแสดงบทบาทสตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	73
ตารางแสดงฐานะของสตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	79
ตารางแสดงระดับของสตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	82
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็น เรื่องสตรีในหน้าต่างๆ.	85
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอรูปแบบในหน้าต่างๆ.....	88
ตารางแสดงการเปรียบเทียบทิศทางการนำเสนอในหน้าต่างๆ.....	90
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทสตรีในหน้าต่างๆ.....	92
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอปริมาณสตรีในหน้าต่างๆ.....	94
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอฐานะสตรีในหน้าต่างๆ.....	95
ตารางแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอระดับของสตรีในหน้าต่างๆ.....	97
ตารางสรุปการเปรียบเทียบภาพลักษณ์สตรีในหน้าต่างๆ.....	98
ตารางแสดงการนำเสนอประเด็น เรื่องสตรี : วันสตรีสากล.....	103
ตารางแสดงรูปแบบที่นำเสนอภาพลักษณ์สตรี : วันสตรีสากล.....	104
ตารางแสดงทิศทางการนำเสนอภาพลักษณ์สตรี : วันสตรีสากล.....	105
ตารางแสดงการนำเสนอบทบาทของสตรี : วันสตรีสากล.....	106
ตารางแสดงการนำเสนอปริมาณของสตรี : วันสตรีสากล.....	107
ตารางแสดงการนำเสนอฐานะของสตรี : วันสตรีสากล.....	108
ตารางแสดงการนำเสนอระดับของสตรี : วันสตรีสากล.....	109

ตารางแสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 1.	110
ตารางแสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	112
ตารางแสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 3.1.....	113
ตารางแสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 3.2.....	114
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : ประเด็นเรื่องที่น่าเสนอ.....	144
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : รูปแบบที่น่าเสนอ.....	147
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : บทบาทที่น่าเสนอ.....	149
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : ทิศทางที่น่าเสนอ.....	151
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : ปริมาณที่น่าเสนอ.....	152
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : ฐานะที่น่าเสนอ.....	153
ตารางแสดงภาพลักษณะสตรี (แยกตามหน้า) : ระดับที่น่าเสนอ.....	154
ตารางแสดงการนำเสนอข่าวสตรี: แยกตามหน้า.....	155
ตารางแสดงการนำเสนอข่าวสตรี: แยกตามปี.....	156
ตารางแสดงการนำเสนอข่าวสตรี: แยกตามหนังสือพิมพ์.....	157
ตารางแสดงการนำเสนอข่าวสตรี: แยกตามประเภทหนังสือพิมพ์.....	158

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพแสดงภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน.....	83
แผนภาพแสดงภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน(เฉพาะหน้าหนึ่ง).....	99
แผนภาพแสดงภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน(เฉพาะหน้าสตรี).....	100
แผนภาพแสดงภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน(เฉพาะหน้าอื่นๆ).....	101
แผนภาพแสดงภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวัน(เฉพาะวันสตรีสากล).....	115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย